

ŽIVLJENJE IN DELO IVANA OGRINA (1875–1951), KOBALOVEGA S STARE VRHNIKE

Rojstna hiša Ivana Ogrina, Kobalovega s Stare Vrhnike 10 (foto: Ema Goričan).

Ivan Ogrin (drugi z leve) s sestrama Marijo in Frančiško ter z bratoma Jožefom in Francem (foto: Ogrinova zapuščina).

Stara Vrhnika, pri Kobalu

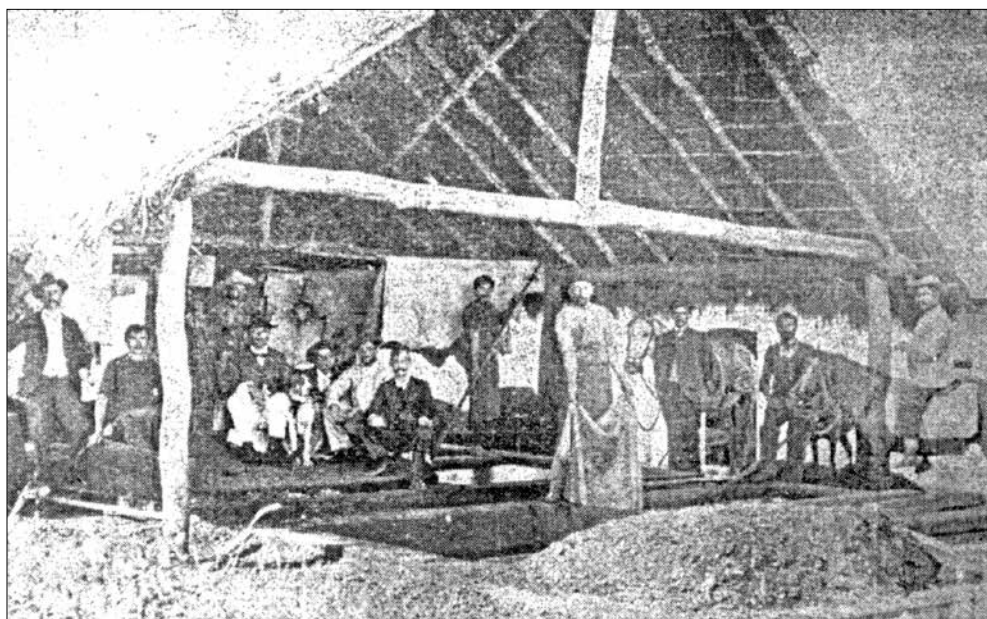
Ivan (Johannes) Ogrin¹ se je kot prvorojenec rodil 28. aprila 1875 na Stari Vrhniki – po domače pri Kobalu –, očetu Johannu (1844–1916) in materi Frančiški, rojeni Jelovšek (1852–1913).² V družini se je sicer rodilo pet otrok. Ivan je imel še brata Jožefa (1877) in Franca (1880) ter sestre Marijo (1882) in Frančiško (1885).³ O Ivanovem otroštvu ne vemo pravzaprav skoraj nič. V zapisu ob njegovi 60-letnici, ki ga je objavil dnevnik Jutro, je navedeno, da je bil sošolec pisatelja Ivana Cankarja.⁴ Dnevnik Slovenski narod pa je junija 1886 objavil kratko notico, da je bila na podkovski šoli v Ljubljani preizkušnja. Med naštetimi, ki so uspešno opravili izpit, je naveden tudi Janez Ogrin z Vrhnike, ki je imel tudi štipendijo.⁵ Podkovska šola v Ljubljani je bila predhodnica kasnejše srednje veterinarske šole in današnje biotehniške fakultete. Očitno so malega Ivana po končani štirirazredni osnovni šoli poslali na nadaljnje izobraževanje v Ljubljano, kjer se je, kakor potem v svojem nadaljnjem življenju, dobro izkazal.⁶

Trgovec, industrialec in častni konzul v Braziliji

Leta 1895, ko je bil star 20 let, je odšel »s trebuhom za kruhom«, kot so temu včasih rekli, v Južno Ameriko. S tega potovanja se je ohranila anekdota, kot je dogodek poimenoval neznani pisec sestavka ob Ogrinovi 60-letnici: »Ko je prispel v Genovo, da se vkrca na ladjo za Severno Ameriko, kamor se je bil namenil, je še pravočasno zvedel, da je voznina v Južno Ameriko cenejša, zato se je odločil za cenejše potovanje, kupil vozovnico, razliko voznine pa po pošti vrnil očetu, ki mu je bil posodil denar.«⁷ Tako ga je pot zanesla v Brazilijo. Naselil se je v provinci Sao Paulo v mestu Jaboticabal⁸ (izg. žabotikabal), kjer je odprl trgovino. S svojo skromnostjo, delavnostjo in predanostjo je hitro pridobil zaupanje tako domačinov kot slovenskih izseljencev. Ker je uspešno posloval, je trgovino kmalu razširil, ukvarjati pa se je začel tudi s strojarstvom.⁹

Časopis »O Atalaya« je sredi januarja 1899 objavil celostranski oglas, v katerem je bila v sliki in besedi predstavljena »Strojarna Ogrin«.¹⁰ Oglas je pomemben, saj nazorno predstavi dejavnost Ivana Ogrina v Braziliji. Zgolj v slabih treh letih je očitno ustvaril trgovsko hišo (»Casa de Joao Ogrin«) z mešanim blagom na debelo in drobno ter veliko strojarno (»Cortume Ogrin«) s štirimi oddelki. »To pomembno industrijsko podjetje je po svojem načinu strojenja kož eno od najpomembnejših na področju te vrste industrijskih panog in je bilo kapricijozno postavljeno na deželi, [kakor se to vidi iz zgornjih fotografij]. Sestoji pa iz sledečih sekcij:

1. iz celostne strojne linije, ki spada med najzanesljivejše sodobne iznajdbe s pogonom na paro in z vodo za mletje kožnih skorij ter za črpanje vode za polnjenje bazenov za pranje oziroma tretiranje kož;

Prizor iz Ogrinove strojarne v Braziliji v mestu Jaboticabal (foto: O Atalaya z dne 17. 1. 1899, št. 601).

2. iz vodnih jezov (slapov), s pečmi za gretje vode ob pripravi usnja;
3. sledi odlagališče kožne skorje in priprava usnja;
4. poleg tega stojijo še bazeni za kopanje kož (usnja) z razteleševalcem že ustrojenih kož.

V strojarni "Joao (Janez/Ivan (op. a.)) Ogrin", ki jo je postavil pred 4 leti sedanji lastnik, gospod Ivan Ogrin, dela 12 delavcev pod vodstvom in upravo znanega industrialca gospoda Frančiška Zelemikarja (verjetno Zemljiča, (op. a.)). V skladišču najdete za prodajo: veliko količino oblačil, usnja za podplate čevljev, belega in temnega (črnega) usnja iz telečjih kož kakor tudi iz kož vsakršne divje živali za izdelavo preprog, stolov, zof itd.«¹¹ Iz oglasa iz leta 1904 izvemo, kože katerih živali je strojil: »goveje, telečje, kozje, kozličkove, konjske, oslovske, jaguarjeve, srnine, pasje in vsemogočih drugih živali«.¹²

Očitno so bili izdelki njegove strojarne izredno kakovostni in prepoznavni, saj je leta 1908 na državni razstavi prejel priznanje: »Ocenjevalni odbor za nagrade Državne razstave je podelil gospodu Ivanu Ogrinu, podjetnemu industrialcu za ustrojena usnja in meščanu tega mesta, srebrno medaljo.«¹³ Pol leta po prejemu medalje je v svoje podjetje povabil družabnika Janeza Petrovčiča. Podjetje se je preimenovalo v Cortume a vapor de Joao Ogrin & Comp. Na svoj službeni papir je ponosno dodal tudi podatek o srebrni medalji. Po Ogrinovem odhodu v domovino je podjetje prevzel Petrovčič.

Z dobičkom, ki ga je prislužil v podjetju, je podpiral premnoge slovenske izseljence, pa tudi ostale avstro-ogrske državljane in Italijane ter jih bodril ob začetnih težavah in strahu, s katerimi so se srečali v novem svetu.

Odmev o dobrem imenu Ivana Ogrina pa se je razlegel vse do Dunaja. Avstrijska vlada ga je namreč imenovala za svojega častnega konzula v Braziliji.¹⁴ Kdaj točno je bil imenovan, ne vemo, zagotovo pa je bil častni konzul oziroma »Correspondente Consular da Austria-Hungaria« že leta 1904.¹⁵ Kot konzul se je udeleževal različnih prireditvev in dogodkov. Tako v zapuščini najdemo tudi vabilo na koncert ob 20. septembru, brazilskem državnem prazniku.

Domov, na Lavrico

Zakaj se je Ogrin odločil vrniti domov, ne vemo. Od Jaboticabala se je poslovil na močno čustven način, o čemer je poročal Slovenski narod: pred Ogrinovo hišo se je zbralo veliko ljudi, med njimi tudi okrajna glavar in sodnik. Godba je igrala domovinske pesmi. Okrajni glavar je v svojem nagovoru izpostavil Ogrinovo funkcijo avstro-ogrskega častnega konzula in porotnika okrajnega sodišča. Sledil je banket z mnogimi napitnicami. »Ko se je približala ura slovesa, ni bilo nobeno oko suho.«¹⁶ Naslednji dan je Ogrina na kolodvor pospremila velika množica, da bi še enkrat v slovo stisnili roko »možu narodnjaku in naprednjaku«.

V tujini pridobljeno premoženje je začel takoj investirati v nakupe zemljišč in zgradb. Najprej je kupil posestvo v Šentilju pri Velenju, nato pa še grad Golnik. Leta 1912 je od znane družine Lenče kupil posestvo »Gospodec« na Lavrici. Posestvo je obsegalo približno 40 ha zemljišč. Središče je predstavljala še vedno stoječa mogočna hiša, v kateri je bila popotnikom in Ljubljancanom dobro poznana gostilna. Nasproti hiše je stala velika vinska klet, na koncu le-te, v smeri Škofljice, pa so bila še tri stanovanja. Na tej strani kleti je kasneje postavil tudi kapelico sv. Ane. Desno od vinske kleti, v smeri proti Ljubljani, je zgradil športno-kul-

Posestvo na Lavrici, ki ga je Ivan Ogrin kupil leta 1912 (foto: Ogrinova zapuščina).

turni dom. Ob hiši je stal velik hlev s precej živine. Za hišo še vedno stoji manjši objekt, ki ga varuhi kulturne dediščine uvrščajo med t. i. preužitkarske hiše, verjetno pa gre za prvotno hišo, v katero so se naselili ali jo celo zgradili prvi člani družine Lenče.

Nepremičnine na Štajerskem in Gorenjskem je kmalu prodal in se dokončno naselil na Lavrici, kjer se je očitno dobro počutil. Nadaljeval je z dejavnostjo, ki jo je pred njim že vodila Lenčetova družina. Postal je vinski trgovec in gostilničar¹⁷ pa tudi kmet. Hlev je bil poln živine. Na posestvu je imel zaposlenih več delavcev, kar je razvidno tudi iz oglasov za službe (iskal je zlasti kravarje in sodarje, sezonsko pa tudi kosce), ki jih je ponujal preko časopisov. Za svoje delavce je dobro skrbel. Mnogim je dal ali za simbolično ceno prodal zemljišča, da so si zgradili svoje hiše in se za stalno naselili na Lavrici. Morda na tem mestu velja posebej omeniti bratranca pesnika Dragotina Ketteja Lojzeta Simčiča, ki je prišel k Ogrinu v

službo po prvi svetovni vojni, se tu oženil in aktivno sodeloval v vsakdanjem življenju kraja.¹⁸ Med drugim je bil tudi Ogrinov voznik. Ogrin je namreč imel že pred drugo svetovno vojno osebni avtomobil, ki je bil hkrati prvi avto na Lavrici. Središče vsega kulturnega, društvenega, prosvetnega in političnega dogajanja je predstavljala gostilna, ki so jo prav tako že vodili njegovi predhodniki iz družine Lenče.

Devet let po nakupu Lenčetovega posestva se je Ivan Ogrin 31. januarja 1921 oženil z Antonijo Švigelj z Brega pri Borovnici, ki je prav tako prihajala iz družine trgovca in posestnika.¹⁹ Poroka je bila na Brezjah, vpisana pa je v poročno knjigo župnije Borovnica.²⁰ Žena je bila skromna in preprosta gospa, ki je možu pomagala voditi veliko posestvo in vinsko trgovino. Dobro leto po poroki, 16. marca 1922, se jima je rodila hči Ana Nuška.²¹ Enkrat po rojstvu hčerke je postavil že omenjeno kapelico, ki jo je posvetil sv. Ani. Kapelica je bila podrta

leta 1952 ali kakšno leto kasneje, ko so širili in urejali Dolenjsko cesto. Izvoljenec Ane Nuške, Jože Rotar, je padel v partizanih. Po vojni se je sicer omožila, a tudi kmalu ločila. Otrok ni imela.²² Živela je v Ljubljani v vili za Bežigradom.

Krajani se Ogrina spominjajo kot velikega in močnega moža, ki je bil vedno prijazen tako do otrok kot starejših. V hišni veži je stala velika miza, na kateri so bili postavljeni peharji s piškoti in z jabolki. Ko so mu prišli otroci iz šole voščit za god, so bili iz teh peharjev deležni dobrot. Hiša je bila vedno odprta za vsakega, ki si je poželel stopiti vanjo.

Društveno življenje in gradnja kulturno-prosvetnih objektov

Prvo društvo in hkrati še vedno delujoče, ustanovljeno 10. julija 1921, je bilo **Gasilno društvo Laverca**, danes Prostovoljno gasilsko društvo Lavrica. Gasilci so denar za opremo zbirali z organizacijo veselice s srečelovom. Gasilski dom je bil zgrajen leta 1926 skupaj z osnovno šolo in bil slovesno odprt in predan v uporabo ob 5. obletnici ustanovitve društva. Ohranila se je fotografija z odprtja, ki prikazuje še nedograjeno šolo, gasilski dom pa je že končan in ozaljšan z mlaji. V zahvalo za pobudo in izdatno podporo društvu so gasilci gospoda Ogrina leta 1928 imenovali za svojega častnega člana. Gasilski dom še vedno stoji. V devetdesetih letih 20. stol. je bil zgolj malenkostno povečan, drugače pa še vedno dobro služi svojemu namenu.

Kot predsednik »krajnega šolskega sveta« je bil Ogrin **pobudnik izgradnje šole** na Lavrici. Načeloval je gradbenemu odboru, ki je začel z delom že leta 1924.²³ Kljub mnogim težavam je bila šola predvsem zaradi Ogrinove vztrajnosti 7. oktobra 1926 blagoslovljena in predana svojemu namenu.

Učiteljski tovariš jo je opisal kot lično enonadstropno zgradbo v bližini železniške postaje, ki je lahko v ponos požrtvovalnemu prebivalstvu novega šolskega okoliša.²⁴

Pouk je v šoli potekal do decembra 1943, ko so šolo zasedli domobranci. Po tem dogodku je Ogrin zopet priskočil na pomoč in za pouk dal na voljo svoj »salon« v gostilni, ki se je nahajal na mestu današnjega odra dvorane krajevne skupnosti.

Dne 21. junija 1931 je bila pod okriljem matičnega društva Sokol Ljubljana IV. slovesno ustanovljena **sokolska četa na Lavrici**. Tudi zato je bil močno zaslužen Ivan Ogrin. Nova četa je že na samem začetku štela okoli 130 članov, »v glavnem samih čvrstih kmečkih fantov, med katerimi je mnogo dobrih pevcev ter imajo tudi že svoj tamburaški zbor«.²⁵

Zapis ob 10-letnici sokolske čete na Lavrici v Jutru z dne 8. 8. 1940, št. 183.

V letu dni od ustanovitve je poleg vinske kleti na lastne stroške zgradil **športno-kulturni dom**, da bi sokoli imeli prostor za vadbo. Poleti 1938 pa so odprli tudi letno telovadišče. Slovenski narod je ob odprtju le-tega takole zapisal: »Mnogo truda je bilo treba, dolgo so pele lopate in krampi, da je

bilo telovadišče urejeno. Vrli Sokoli so zavnali vegasti teren in ogradili telovadišče, a zdaj so namestili orodje, ki je pripravljeno za telovadce. Otvoritev novega telovadišča bo združena z javnim telovadnim nastopom, za katerega se vsa četa pridno pripravlja. S prostovoljnim delom, s trudom in v znoju so si Sokoli ustvarili lepo telovadišče in zato se bodo v bodoče s še večjim veseljem zbirali na njem.«²⁶ Odprtje je potekalo nad vse slovesno, o čemer je poročal Slovenski narod.²⁷ Iz Ogrinovega govora se da razbrati njegova jugoslovanska usmerjenost. S podpiranjem sokola je jasno dokazoval, da ni bil klerikalec, saj je Cerkev s pastirskim pismom prepovedala vzgajati katoliško mladino v Tyeševem duhu.

Dne 11. avgusta 1940 je sokolska četa na Lavrici praznovala 10-letnico delovanja. Jutro je ob tej priliki posebej izpostavilo Ivana Ogrina: »Pod okriljem požrtvovalnega in nesebičnega br. staroste Ogrina se je četa razvijala do sedanjega razmaha. Ravno br. Ogrinu, ki je vseh deset let njen vzorni starosta, se ima četa največ zahvaliti, da stoji danes na tako zavidljivi višini.«²⁸ Dejansko je res. Društvo, ki je bilo ustanovljeno leta 1931, je v slabih desetih letih prišlo do športne dvorane in letnega telovadišča. Brez delovnih rok članov in podpornikov ne bi šlo, brez temelja, ki ga je z objektom in zemljiščem dal Ivan Ogrin, pa tudi ne.

Številna poročila v dnevnem časopisju dajejo vedeti, da je na Lavrici potekalo živahno društveno življenje, ki ga je nato skalila druga svetovna vojna.

Župan in dobrotnik občanov

Življenje je Ivana Ogrina pripeljalo tudi na sedež župana Občine Rudnik. Župan je bil v obdobju med letoma 1936 in 1942. Že v prvem letu mandata se je soočal s kar nekaj težavami. Banska uprava ga je namreč za-

radi domnevnega okoriščenja kar dvakrat razrešila s funkcije župana. To so seveda izkoristili njegovi politični nasprotniki za »najgrše obrekovanje«, skušali so ga prikazati »kot moža, ki je oškodoval občane na korist lastnega žepa«.²⁹ Kaj se je torej dogajalo?

Prvič je bil razrešen funkcije župana oktobra 1936 z utemeljitvijo, »da je dobavil občini raznega blaga za 110 Din. Upravno sodišče je to razrešitev razveljavilo, ker je ugotovilo, da je g. Ogrin prodal občini dotične predmete, ker jih je občina nujno rabila in jo je s tem obvaroval pred večjo škodo, zato se tako opravilo ne more smatrati za dobaviteljstvo.«³⁰ Drugič je bil razrešen februarja 1937. »Ta razrešitev se je opirala na revizijo, ki jo je bila banska uprava odredila glede poslovanja gradbenega odbora za zgradbo šole na Lavrici. Predsednik tega odbora je bil g. Ogrin, revizijsko poročilo pa mu je naprtilo očitke za celo vrsto dozdevnih nepravilnosti.«³¹ Obtožen je bil, da je zagrešil nečastna, po kazenskem zakonu kazniva dejanja. Ogrin se je, da bi obvaroval svojo čast in dobro ime, takoj pritožil na upravno sodišče v Celju, ki pa je s sklepom počakalo do zaključka postopka državnega tožilstva. Le-to je po izvedeni preiskavi kazenski postopek ustavilo s sklepom, da ni osnove za pregon ovadenega. Upravno sodišče v Celju je na podlagi tega ugodilo Ogrinovi pritožbi in razveljavilo sklep banske uprave, s katerim je bil Ogrin razrešen funkcije župana. Kljub temu da je Ogrin sodno dokazal svojo nedolžnost oziroma niti ni bil obsojen za obtožbe, se je obrekovanje nadaljevalo. Tako je dnevnik Jutro decembra leta 1937 objavil še en članek z naslovom Popolno zadoščenje županu Ogrinu, v katerem je bil še enkrat povzet celoten proces in oprano njegovo dobro ime.³²

O Ogrinovem poštenju in dobroti pravzaprav ne gre dvomiti. Prvi vir za to trditev so

zagotovo krajani Lavrice, ki so Ivana Ogrina osebno poznali in prav vsi o njem govorijo spoštljivo in pohvalno. Skozi raziskavo njegovega življenja smo ves čas oziroma na vseh postojankah njegovega delovanja srečevali ogromno pozitivnih pripomb o njegovem delu in dobroti. Že ko je potoval v Ameriko, se je raje odločil za Južno Ameriko, ker je bila ladijska karta do tja cenejša kot za Severno Ameriko. V Braziliji je bil imenovan za častnega konzula, kar je zagotovo priznanje, ki izvira iz spoštovanja in ugleda do posameznika. Očitno je imel poseben čut za otroke in šolsko mladino. Tako na Štajerskem kot na Gorenjskem je finančno podpiral revne šolske otroke, za kar so se mu v časopisih zahvaljevali šolski upravitelji. Krstna in birmanska knjiga župnije Ljubljana - Rudnik izkazujeta njegovo botrstvo več kot 125 otrokom. Lavriške otroke je redno obdaroval v času miklavževanja. Mnogi popotniki so spali na njegovem seniku in pred tem vedno dobili toplo večerjo. Svojim delavcem je odstopil ali za skromen denar prodal zemljišča za gradnjo družinskih hiš, vedno so bili deležni tudi bogate ozimnice.

V začetku leta 1939 je časnik Slovenski narod prinesel sledeči zapis: »Eden izmed redkih mož, ki se ob vsaki priliki izkaže s svojo dobrotljivostjo, je gotovo ugledni in priljubljeni župan občine Rudnik g. Ivan Ogrin, veletrgovec z vinom in posestnik na Lavrici. Ob raznih prilikah in večkrat na leto obdaruje revne občane in jim gre v vseh ozirih na roko. Tudi za novo leto je g. Ogrin na široko odprl svoje dobro srce in razdelil med siromašne občane veliko količino moke in revežem s tem olajšal bedo v najtežjih časih. Priljubljenemu županu g. Ogrinu se za njegovo plemenitost najlepše zahvaljujemo vsi obdarovani.«³³

Konec leta 1942, ko je Ogrin predal županski mandat novemu županu Matiji Glaviču,

je občini Rudnik podaril 1030 lir, ki so bile razdeljene med 21 občanov.³⁴

Leta 1936 je začela delovati »Ogrinova ustanova«, ki je bila namenjena revnim učencem lavriške osnovne šole. Ustanovo je Ogrin financiral iz lastnih denarnih sredstev, in sicer z dividendami za kupone državnih obveznic in obrestmi hranilnih vlog. Ohranjena so finančna poročila Ogrinove ustanove za obdobje 1936–1943. Iz njih izhaja, koliko priliva je ustanova imela vsako leto in za kakšne namene je bil denar porabljen. Približno polovico sredstev je vsako leto bilo porabljenih za nakup šolskih potrebščin, ki jih je šolski upravitelj nakupil v krajevni trgovini, nekaj denarja pa je bilo razdeljeno neposredno učencem.³⁵ V Ogrinovi zapuščini so ohranjena tudi mnoga potrdila o izplačilu sredstev iz časa po drugi svetovni vojni, ko je država Ogrinu pobrala skoraj vse premoženje. Po letu 1951, ko je Ivan Ogrin umrl, je ustanovo vodila njegova žena Antonija. Na primer, leta 1956 je Antonija Ogrin šolskemu upravitelju Andreju Šavliju izročila 317 din »za podporo revnejšim učencem in dijakom iz šolskega okoliša Lavrica«.³⁶ Ustanova je uspešno delovala vse do leta 1962, ko se je takratni šolski odbor³⁷ odločil, da Ustanovo ukine.³⁸ Tako je ugasnila ustanova, ki je zagotavljala pomoč revnejšim učencem. S tem je bila dejansko odstranjena še zadnja posmrtna prisotnost Ivana Ogrina.

V svoji dobroti se je Ogrin mnogokrat spomnil tudi rojstnega kraja. Tako je leta 1921 daroval za nakup dveh novih bronastih zvonov za domačo cerkev na Stari Vrhniki, za kar so se mu skupaj z drugimi dobrotniki javno zahvalili.³⁹ Dve leti pred tem, ko so na Vrhniki začeli zbirati denar za postavitev spomenika Ivanu Cankarju, je Ogrin daroval 200 kron.⁴⁰ Ko je bil še posestnik v Šentilju pri Velenju, je daroval dijaški kuhinji v Celju.⁴¹

KRAJEVNI ŠOLSKI ODBOR LAURCA

Obračun o prejemu in izdatku
denarja iz Ogrinove ustanove
za leto 1939

Prebitok lanskega leta

Din 517 50

15. marca prejel od finančne di-
rekcije obresti državnih obveza-
nic

" 437 50

15.9. prejel isto

" 437 50

obresti od hranilne knjižice

" 376 50

pri Hranilnici dravske banovine

Št. 1 račun v trgovini Malši Dramelj Din 302.-

" 2. račun istotam " 300.-

" 3. plačal za Antona KUBOT " 40.-

" 4. " PUŠ Jože " 160.-

" 5. " VALENTINČIČ " 80.-

" 6. " GROZNIK Frančiška " 40.-

" 7. " NEBEC Franc " 40.-

" 8. " PERIC Ivan " 40.-

" 9. " NEBEC Karol " 40.-

" 10. " NEBEC Franc " 40.-

" 11. " KUNC Franc " 40.-

" 12. " MLAKAR Ivan " 40.-

denar v blagajni

DIN 1769.- 1769.-

Saldo v gotovini Din 607.-

se bo porabil v tekočem letu
1940.

Vredn. 22/4. 1940.

Jugina red, 22/4. 1940.

Pril. 22/4. 1940.

Ivan Ogrin je bil še **podpredsednik Združenja trgovcev za ljubljansko okolico**⁴² in **član uprave Gostilničarske zadruge za ljubljansko okolico**.⁴³

Zaveden Jugoslovan in katoličan

O Ogrinovem svetovnem nazoru lahko sklepamo po tem, katere časopise je bral, kateri časopisi so o njem več in pozitivno pisali. V času med obema vojnama je bila slovenska družba splošno gledano razdeljena na dva pola: liberalnega in klerikalnega. Znotraj vsakega tabora pa so obstajale cepitve, ki so bile bolj ali manj skrajne. Glede na to, da je Ogrin izdatno podpiral sokole, da sta o njem mnogo več poročala liberalna časnika Jutro in Slovenski narod kot pa klerikalni Slovenec,⁴⁴ lahko sklepamo, da je bil nazorsko liberalno usmerjen, kar pa, to je potrebno posebej poudariti, v času med obema vojnama ni pomenilo, da ni bil veren človek. Ogrin je bil trden in zgleden katoličan, kar izpričujejo cerkvene krstne in birmanske knjige, v katerih je kot boter zapisan pri mnogih imenih otrok z Lavrice in iz okoliških krajev, o čemer smo že pisali.

Že v prvem mandatu njegovega županovanja je bila decembra 1937 prav na Lavrici za območje občine Rudnik ustanovljena Omladina Jugoslovanske nacionalne stranke, ki je predstavljala podmladek takratne vsedržavne liberalne Jugoslovanske nacionalne stranke.⁴⁵ Iz tega bi se dalo sklepati, da je podpiral tudi Kraljevino Jugoslavijo kot politično tvorbo. Kakorkoli že, v danem zgodovinskem času je bil zaveden državlján, kar je izpričeval s svojim zavzetim delom. Za zasluge je bil odlikovan z redom sv. Save V. stopnje.⁴⁶

Druga svetovna vojna

Drugo svetovno vojno je Ivan Ogrin dočakal kot župan občine Rudnik. Po pripovedova-

nju ljudi se zdi, da je zavzel nevtrálno držo in v smislu svoje zgoraj opisane skrbnosti in dobrote deloval tako, da bi kraj in njegovi prebivalci čim manj trpeli. Kot zanimivost naj omenimo, da je bila njegova hči Ana Nuška v skupini tistih, ki so kot prvi z Lavrice začeli iskati stik z OF.⁴⁷ Skupina se je v bližnjem gozdu začela zbirati julija 1941, torej po napadu Nemčije na Sovjetsko zvezo (22. junija 1941). S tega vidika lahko sklepamo, da je, če je podpiral svojo hčer, podpiral posredno ali neposredno tudi odporne. Ogrin je kot župan sodeloval pri ustanavljanju šolskih kuhinj, ki jih je odpirala organizacija Italijanske liktorske mladine (GILL) po vsej Ljubljanski pokrajini, med drugim tudi na Rudniku in Lavrici.⁴⁸ Šlo je seveda za premišljeno potezo okupatorja, ki se je želel prikupiti prebivalcem priključenega ozemlja. Konec leta 1942 je župan občine Rudnik postal Matija Glavič in Ogrin se je umaknil v zasebnost.

Po kapitulaciji Italije so se v šolo naselili Nemci, 4. decembra 1943 pa domobranci, kjer so ustanovili t. i. postojanko. Takrat se je pouk preselil v gostilniške prostore Ivana Ogrina, kjer je pouk potekal do konca vojne. Pouk je ves čas potekal v slovenskem jeziku in s slovenskimi učitelji.⁴⁹ Marca leta 1944 so partizani, da bi uničili domobransko postojanko, zažgali lavriško šolo. Ker so domobranci v njej hranili večje količine municije, je nastal velik požar, ki je uničil obe učilnici, celotno ostrežje, delno pa tudi stanovanjski del. V celoti je pogorela knjižnica in velik del šolskega arhiva. Lojze Šonc – Tomi je v spominskem zapisu ob 45-letnici napada na šolo zapisal še, da je, potem ko je bila akcija končana, »prva četa opravila še rekvizicijo v bližnji trgovini, gasilskega doma pa niso utegnili zažgati«.⁵⁰ Verjetno je tudi ta dogodek pripomogel, da je bilo na Lavrici 7. maja 1944 organizirano veliko protikomunistično zborovanje, na katerem so pozivali k vstopu v domobranske vrste.⁵¹

Župan Glavič je kmalu po požigu šole pisal šefu pokrajinske uprave in mu predlagal takojšnjo popravilo šolskega ostrešja, da bi zaščitili šolo pred nadaljnjim uničevanjem. Obnova je bila izvršena v poletnih mesecih leta 1944.⁵² Šola je bila nato dokončno obnovljena leta 1947.

Sklepni boji za osvoboditev Ljubljane so potekali na Orlah in v zaledju Lavrice 7. in 8. maja 1945. Dne 9. maja 1945 se je na Ogrinovem vrtu zbrala partizanska vojska, kjer so okrasili konje, orožje in tudi mnogi partizani so si v gumbnice zatakneli cvetove divjega kostanja. Prav izpred Ogrinove gostilne so po današnji Dolenjski cesti ob Ogrinovem drevoredu divjih kostanjev odkorakali proti Ljubljani.

Agrarna reforma

Ali se je Ivan Ogrin zavedal, kaj bo prinesel povojni čas, ne vemo. Lahko sklepamo, da je predvideval, da bo komunistična revolucija poleg osvoboditve prinesla tudi družbeno-politične spremembe. Avgusta 1945 je Uradni list Demokratične federativne Jugoslavije objavil Zakon o agrarni reformi in kolonizaciji, ki je temeljil na revolucionarnem geslu »Zemlja gre tistim, ki jo obdelujejo«. ⁵³ Ogrina je agrarna reforma prizadela v celoti. Njegovo posestvo je zapadlo pod 3.a člen zgoraj citiranega zakona, ki je zapovedoval, da za potrebe državnega zemljiškega sklada, iz katerega bo nato zemlja dodeljena v zasebno last, preidejo v državne roke »veleposestva, t. j. taka kmetijska in gozdna posestva, katerih skupna površina presega 45 hektarjev ali 25 do 30 hektarov obdelovalne zemlje (njiv, travnikov, sadovnjakov in vinogradov), ako se izkoriščajo po zakupu ali z najeto delovno silo«. ⁵⁴ Temelj za razlastitev je bila torej v tem, da posestva ni obdeloval sam oziroma skupaj s svojo družino, presegel pa je tudi določeni zemljiški maksimum.

Ivan Ogrin po drugi svetovni vojni (foto: Ogrinova zapuščina).

Odločbo o razlastitvi veleposestva Ivana Ogrina je Okrajna komisija za agrarno reformo izdala 6. marca 1946, ki pa se je nanašala na že popravljen oziroma nekoliko spremenjen Zakon o agrarni reformi in kolonizaciji. Odvzeli so mu zemljišča v velikosti dobrih 70 hektarjev. Na posestvu na Lavrici so mu odvzeli tudi vse zgradbe, ker je za Bežigradom v Ljubljani imel stanovanjsko hišo. ⁵⁵ Ob vsem navedenem je zanimivo to, da so zemljo Ivana Ogrina začeli deliti, še preden je ta dobil odločbo o razlastitvi. O tem dogodku je pod naslovom »Prva delitev veleposestniške zemlje v Ljubljani« novico v besedi in sliki že 30. januarja 1946 prinesel Slovenski poročevalec ⁵⁶, dan pred njim pa tudi Ljudska pravica ⁵⁷. Kako je dejansko potekala delitev Ogrinove zemlje, lahko izvemo iz bogatega arhiva Krajevnega ljudskega odbora Lavrica.

Dne 27. januarja 1946 se je delitev zemlje dejansko zgodila. Ta dan so delili Ogrinovo zemljo, in to je bila prva delitev zemlje v Ljubljani oziroma njeni okolici. Delitve se je udeležil tudi fotograf Pfeifer⁵⁸, zato imamo ta dogodek dobro dokumentiran ne le z vidika dokumentarnega gradiva, pač pa tudi slikovnega. O dogodku so poročali mnogi časopisi. Omenili smo že Slovenski poročevalec in Ljudsko pravico, bogato slikovno poročilo pa je prinesel tudi Tovariš⁵⁹. Da je bila ta delitev precej odmevna, kaže tudi to, da je novica dosegla celo begunce v taboriščih po Avstriji.⁶⁰

Kaj se je dogajalo z objekti, ki so stali na posesti Ivana Ogrina? Kot smo že zapisali, je bilo z odločbo o razlastitvi sklenjeno tudi, da vsi objekti, ki so bili del posestva na Lavrici, pripadejo ljudski imovini, saj je Ogrin imel v lasti še hišo v Ljubljani. Že zadnjega oktobra 1946 je KLO Lavrica prodal »premičnine Narodne imovine (last bivšega veleposestnika Ogrina Ivana)«⁶¹, ki so jih pokupili okoliški prebivalci. Kdaj točno so zunanje stranke naselile stanovanjsko hišo, ni moč ugotoviti. Na seji odbora KLO Lavrica so 30. januarja 1947 člani sklenili, »da je nujno treba urediti najemno razmerje z najemniki v bivši Ogrinovi hiši«, ker je le-ta prešla v upravo KLO Lavrica.⁶² Enako se je zgodilo z zemljišči, ki niso bila dana interesentom v last, temveč v najem. Na prihodnji, 3. seji, ki je potekala 21. februarja 1947, so člani KLO Lavrica določili višino najemnine stanovalcem Ogrinove hiše: »Bajuku za sobo, kuhinjo, jedilnico, shrambo in klet 90 din, Okretiču za kuhinjo, sobo in klet 70 din, Simčiču za dve sobi, kabinet, kuhinjo, shrambo in kopalnico 250 din, Ivanu Ogrinu za štiri sobe, kuhinjo, shrambo in klet s pritiklinami pa 500 din.« Zadruga je imela v hiši lokal in skladišče, za kar je plačevala 200 din najemnine. Zdi se paradoksalno, da je moral Ogrin za bivanje v lastni hiši plačevati najemnino, vendar tako je bilo. Je

pa iz ohranjenega gradiva razvidno, da se je Ogrin očitno trudil, da bi obdržal vsaj del premoženja, zato se je pritožil na vse odločbe oziroma izkoristil vse sodne instance. V dopisu KLO Lavrica z dne 25. junija 1947 lahko preberemo, da je vprašanje lastnine Ogrinove hiše in stranskih prostorov »dokončno rešeno in ni nobene instančne poti več«.⁶³ Spet drugje pa je zapisano, da je »bivši lastnik Ogrin ponovno vlagal vse-mogoče pritožbe in je šele v zadnjem času obšel vse redne instančne poti, hiša sama z delom drugih stavb pa prešla definitivno v last ljudske imovine«.⁶⁴

Mladinski dom – tako so po vojni imenovali športno-kulturni dom, za katerega je prejemal skromno najemnino v višini 100 din – so leta 1952 podrli, ker so potrebovali prostor za razširitev regionalne ceste Ljubljana–Novo mesto. Enako se je zgodilo z vinsko kletjo. Tako mu je ostalo le še najemniško stanovanje v lastni hiši. Še več, pol leta pred smrtjo so ga z ženo preselili v podstrešno sobo, kuhinjo pa so mu uredili v nekdanji shrambi. Vodo je lahko dobil v svoji nekdanji kuhinji ali v gostilniških prostorih, kjer je bila organizirana »krajevna menza« za delavce bližnje prašičje farme.

Nacionalizacija

Medtem ko je Ogrin zemljišča izgubil na podlagi Zakona o agrarni reformi in kolonizaciji, je bilo njegovo podjetje »Trgovina z vinom« nacionalizirano na podlagi Zakona o nacionalizaciji zasebnih gospodarskih podjetij. Nacionalizacija je v Sloveniji potekala v dveh fazah: v času prve nacionalizacije (1946–1948) so nacionalizirali velika industrijska in lesnopredelovalna podjetja ter skoraj vsa veletrgovska, prometna in gradbena podjetja.⁶⁵ Druga ali dopolnilna nacionalizacija je bila nato izvršena v letih 1948–1950. Nacionalizirana so bila vsa preostala podjetja – med drugim tudi vinske

kleti –, ki so obsegala nad 70 m² površine. Tako je bilo na podlagi Zakona o spremembah in dopolnitvah zakona o nacionalizaciji nacionalizirano tudi podjetje Ivana Ogrina. Skupaj z Ogrinovo so v Sloveniji nacionalizirali 45 vinskih kleti.⁶⁶

Kljub trudu nam odločbe o nacionalizaciji Ogrinove vinske kleti ni uspelo najti, tako lahko o njej sklepamo le iz posrednih virov. Dejstvo namreč je, da pri manjših podjetjih na podeželju niso pregledali poslovanja in napravili prevzemnega zapisnika. Očitno je bilo tako tudi pri Ogrinu.

Podjetje oziroma bolje rečeno vinsko klet je leta 1946 prevzelo »Vino podjetje« iz Šiške, ki je v Ogrinovi kleti skladiščilo vino in mu zato tudi plačevalo najemnino.⁶⁷ Del vinske kleti je imela v najemu Republiška poslovna zveza nabavno-prodajnega združenstva LR Slovenije (krajše NAPROZA), ki je na podlagi najemne pogodbe iz leta 1939 plačevala Ogrinu najemnino v višini 1.500 din. V njej je skladiščila večje količine lastnega vina.⁶⁸ KLO je, potem ko je prevzel nadzor nad objektom, postavil bistveno nižjo najemnino, to je zgolj 200 din.⁶⁹ Del kleti pripadajočega zemljišča je leta 1947 zasedla traktorska postaja oziroma združni sklad. Na zadnji dan leta 1947 je bil narejen inventar Ivana Ogrina, v katerem so bili popisani zlasti različni vinski sodi. Njihova vrednost je bila ocenjena na 641.840,50 din. Kaj se je z njimi zgodilo, ni znano.

Zgodbo je nato, kot smo že zapisali, zaključila širitev Dolenjske ceste, na račun katere sta bila tako vinska klet kot Mladinski dom porušena.

Beda svobode za Ivana Ogrina

Kot je razvidno iz zgornjega zapisa, osvoboditev in vzpostavitev t. i. ljudske demokracije, ki je bila v resnici diktatura komu-

nistične partije, Ivanu Ogrinu ni prinesla nič dobrega. Iz pokončnega, ponosnega in cenjenega moža je postal revež. Agrarna reforma in nacionalizacija sta ga ne le materialno, pač pa tudi čustveno prizadeli. Postal je zagrenjen in odmaknjen, zazrt vase in v svoje življenje, v katerem je, zato ker ni sam obdeloval svoje zemlje, izgubil celotno posestvo na Lavrici. Zakaj se ni preselil za Bežigrad, kjer je imel v lasti hišo, kjer je živel njegov hči, ni znano. Morda je bil preprosto preveč navezan na kraj, v katerega je vložil toliko svoje pozitivne energije, dobre volje, časa in denarja. Ostal je med svojimi, čeprav so se ga nekateri izogibali in označili za izkoriščevalca. Tako stanje je kmalu načelo njegovo zdravje.

Leta 1950 je zbolel za rakom, ki je kljub operaciji hitro napredoval. Zadnje dneve svojega življenja je preživel v bolnici v Ljubljani, kjer je 30. julija 1951 umrl.

Pripeljali so ga domov. Ker je bila hiša zasedena s strani zunanjih strank, so mrtvaški oder postavili kar v hišno vežo, kjer je ležal do pogreba, ki je na novem pokopališču na Rudniku potekal 1. avgusta 1951.⁷⁰ Tam sta večni počitek našli tudi njegova žena Antonija (1889–1971) in hči Ana Nuška (1922–2008). Potomcev nima.

Sklep

Življenje in delo Ivana Ogrina je lep primer, kako bogato in plodno je lahko človeško življenje, če je seveda človek pogumen in voljan delati. Že pri dvajsetih letih je odšel iskat zaslužka v Brazilijo, kjer si je ustvaril temelje za nadaljnje uspešno življenje v domovini. Leta 1912 je prišel na Lavrico pri Ljubljani, kjer si je ustvaril družino in poskrbel za vsesplošen razvoj kraja. Povojna agrarna reforma in nacionalizacija sta ga globoko zaznamovali, njegovo ime je v kraju postalo nekakšen tabu. Kljub temu pa se

ga mnogi krajani še vedno spominjajo kot velikega dobrotnika tako kraja kot njegovih prebivalcev.

Leta 2008 ga je Svet Krajevne skupnosti Lavrica posthumno odlikoval s častnim znakom Lavrice,⁷¹ aprila leta 2009 je občinski svet Občine Škofljica sprejel odlok o poimenovanju Ogrinove ulice⁷² v novem blokovskem naselju ob potoku na Lavrici, investitor novega naselja in krajevna skupnost pa sta v njegov spomin mesec dni kasneje zasadila drevo.⁷³ Njegovo življenje se je vrnilo v zavest kraja in njegovih prebivalcev.

Opombe:

- 1 Morda je vredno opozoriti, da se je na isti dan, v isti župniji rodil še en otrok, ki je prav tako nosil ime Ivan Ogrin. Kasneje je postal znan zidarski mojster v Ljubljani in tudi viden predstavnik Slovenske ljudske stranke. Prim.: SI NŠAL, ŽA, Krstna knjiga župnije Vrhnika 1870–1894.
- 2 Prav tam.
- 3 Rodovnik Kobalovih oziroma Ogrinovih s Stare Vrhničke 10 je do srede 18. stoletja sestavila gospa Ema Goričan s Stare Vrhničke in mi ga za potrebe pisanja pričujočega življenjepisa nesebično posredovala. Za potrebe te objave mi je odstopila tudi fotografijo Ogrinove rojstne hiše. Za vse navedeno se ji na tem mestu iskreno zahvaljujem.
- 4 Praznik na Lavrici, v: Jutro, 28. 4. 1935, letnik 16, št. 98. (= Praznik na Lavrici).
- 5 Na podkovski šoli v Ljubljani, v: Slovenski narod, 30. 6. 1886, letnik 19, št. 145.
- 6 Žal šolska dokumentacija iz časa Ogrinovega obiskovanja osnovne šole ni ohranjena.
- 7 Praznik na Lavrici.
- 8 Univerzitetno mesto, približno 450 km severno od prestolnice Sao Paulo. Tam se nahaja tudi mestni muzej Museu histórico »Aloísio de Almeida«, ki ga vodi direktor Dorival Martins de Andrade, ki nam je posredoval v nadaljevanju citirane vire o delu in življenju Ivana Ogrina v času njegovega bivanja v Braziliji. Gradivo je prevzela gospa Barbara Tanja Podšivašek in ga s pomočjo gospe Dagme Ovca, hčere pokojnega častnega konzula Republike Slovenije Vladimirja Ovce, prevedla in ob obisku Slovenije junija 2011 izročila avtorju tega članka. Gospa Podšivašek se je skupaj z družino gospe Ovca celo odpravila v Jaboticabal in naredila nekaj dragocenih fotografij. Vsem navedenim se za neprecenljivo pomoč iskreno zahvaljujem. Brez njih bi »brazilsko obdobje« Ivana Ogrina ostalo zakrito s tančico skrivnosti.
- 9 Praznik na Lavrici.
- 10 »Cortume Ogrin«, v: O Atalaya, 17. 1. 1899, št. 601.
- 11 Prav tam. (Za prevod je poskrbel gospod Stanislav Cikanek, slovenski duhovnik v Londonu, za kar se mu iskreno zahvaljujem.)
- 12 Casa de Joao Ogrin, v: O Atalaya, 15. 5. 1904, št. 534.
- 13 Jaboticabal na Exposição (Jaboticabal na Razstavi), v: O Atalaya, 20. 12. 1908.
- 14 Prim.: Praznik na Lavrici.
- 15 Ogrinova zapuščina (hranita jo Ana in Martin Zver iz Ljubljane). Posetnica (vizitka) Joao Ogrin.
- 16 Iz Brazilije, v: Slovenski narod, 18. 5. 1910, letnik 43, št. 110.
- 17 SI ZAL, LJU 488, Cod. XX (97), Obrtni register okraja Ljubljana – Okolica.
- 18 Prim.: Brat Lojze Simčič, v: Jutro: 14. 11. 1940, letnik 21, št. 267.
- 19 Prim.: 60 letnico rojstva, v: Slovenec, 28. 4. 1935, letnik 62, št. 97a.
- 20 NŠAL, Prepisi matičnih knjig, Poročna knjiga župnije Borovnica 1921–1964.
- 21 Prim. nagrobnik družine Ogrin na pokopališču Ljubljana – Rudnik.
- 22 Po ustnem pripovedovanju Ane Strgar februarja 2011 in Ane Zver novembra 2011. Jože Rotar je naveden kot padel v boju tudi v prilogi Šolske kronike Lavrica – Daljna vas »Statistični podatki o žrtvah«, ki jo je napisala začasna šolska upraviteljica Franja Benedičič.
- 23 SI ZAL, LJU 423, Osnovna šola Lavrica, fasc. 1, Šolska kronika.
- 24 Novo šolsko poslopje na Lavrici, v: Učiteljski tovariš, 28. 10. 1926, št. 41, str. 3.
- 25 Nova strumna sokolska četa, v: Jutro, 22. 6. 1931, letnik 12, št. 141a.
- 26 Slovenski narod, 6. 8. 1938, letnik 71, št. 175.
- 27 Lepo slavje sokolske čete na Lavrici, v: Slovenski narod, 16. 8. 1938, letnik 71, št. 182.
- 28 Deset let Sokola na Lavrici, v: Jutro, 8. 8. 1940, letnik 21, št. 183.
- 29 Zadoščenje županu Ogrinu na Lavrici, v: Jutro, 17. 7. 1937, letnik 28, št. 164.
- 30 Prav tam.
- 31 Prav tam.
- 32 Prim.: Popolno zadoščenje županu Ogrinu, v: Jutro, 7. 12. 1937, letnik 18, št. 284.
- 33 Dnevne vesti, Župan in dobrotnik občanov, v: Slovenski narod, 11. 1. 1939, letnik 72, št. 8.
- 34 Ogrinova zapuščina, Seznam z dne 11. 12. 1942.

- 35 Ogrinova zapuščina, Obračun o prejemu in izdatku denarja iz Ogrinove ustanove.
- 36 Ogrinova zapuščina, Potrdilo z dne 20. 1. 1956.
- 37 Člani šolskega odbora so takrat bili: Miha Garbas, Milka Hude, Miha Martinc, Pavel Martinc, Franc Okretič, Boris Simčič, Franc Zupan in zapisnikarica Nika Garbas.
- 38 SI ZAL LJU 423, Osnovna šola Lavrica, fasc. 2, Zapisniki sej šolskega odbora.
- 39 Prim.: Stara Vrhnika, v: Slovenec, 1. 7. 1921, letnik 49, str. 146.
- 40 Darila, v: Slovenski narod, 7. 2. 1919, letnik 52, št. 32.
- 41 Dijaški kuhinji v Celju so darovali, v: Narodni list: glasilo Narodne stranke za Štajersko, 22. 8. 1912, letnik 7, št. 34.
- 42 Prim.: Zborovanje okoliških trgovcev, v: Slovenski narod, 23. 1. 1936, letnik 69, št. 18.
- 43 Prim.: Lepa stanovska svečanost naših gostilničarjev, v: Slovenski narod, 28. 5. 1938, letnik 71, št. 119.
- 44 Jutro mu je npr. ob njegovi 60-letnici namenilo obsežen biografski zapis in objavilo celo njegovo fotografijo. Slovenski narod je podrobno poročal o proslavi, ki so jo Ogrinu v čast pripravili sokoli. Slovenec pa je objavil zgolj krajšo vest o obhajanju 60-letnice in nekaj biografskih podatkov. Popolnoma obratna je zgodba pri njegovem soimenjaku, stavbnem mojstru Ivanu Ogrinu, ki je bil aktiven član SLS. O njem se je na dolgo razpisal Slovenec, Jutro in Slovenski narod pa sta mu namenila zgolj kratko vest.
- 45 Nova organizacija nacionalne mladine, v: Jutro, 8. 12. 1937, letnik 18, št. 285.
- 46 Odlikovanja povodom krsta kraljeviča Andreja, v: Slovenec, 21. 8. 1929, letnik 57, št. 188.
- 47 Poleg nje še Jože Rotar, Franc Jelševar, Rado Ankon, Franc Verbič in Anton Martinc. Prim.: Poročilo o dogodkih v šoli in v šolskem okraju v času druge svetovne vojne z dne 1. 6. 1948. Hrani Slovenski šolski muzej: Mapa šole Daljna vas – Lavrica.
- 48 Prim.: Brezplačna prehrana šolske mladine, v: Slovenec, 11. 12. 1941, letnik 20, št. 281.
- 49 Poročilo o dogodkih v šoli in v šolskem okraju v času druge svetovne vojne z dne 1. 6. 1948. Hrani Slovenski šolski muzej: Mapa šole Daljna vas – Lavrica.
- 50 Lojze Šonc – Tomi: 45-letni jubilej uničenja domobranske postojanke na Lavrici, v: Naša komuna, 18. 4. 1989, letnik 26, št. 5/6.
- 51 Veliko in lepo protikomunistično zborovanje na Lavrici, v: Slovenec, 9. 5. 1944, letnik 72, št. 106.
- 52 SI ZAL, LJU 13, Občina Rudnik, fasc. 2, a. e. 94, Dopis šefa pokrajinske uprave – Razpis kolavdacije z dne 11. 1. 1945, št. 71/4.
- 53 Uradni list Demokratične federativne Jugoslavije z dne 28. 8. 1945, št. 64. Ponatis zakona je bil objavljen tudi v Posebni prilogi 35. številke Uradnega lista Slovenskega narodno osvobodilnega sveta in Narodne vlade Slovenije z dne 15. 9. 1945.
- 54 Prav tam, člen 3.a.
- 55 Odločba Okrajne komisije za agrarno reformo mestnih četrti okrožja mesta Ljubljana, Razlastitev veleposestva Ogrin Ivana, veleposestnika in trgovca, Daljna vas (Lavrica) št. 8, z dne 6. 3. 1946, Agr. ref. 784/46, v: Zapuščina Ivana Ogrina. Fotokopijo odločbe hrani tudi avtor.
- 56 Prva delitev veleposestniške zemlje v Ljubljani, v: Slovenski poročevalec z dne 30. 1. 1946, št. 25.
- 57 Na Lavrici so razdelili posestvo trgovca Ogrina, v: Ljudska pravica z dne 29. 1. 1946, št. 24.
- 58 Fotografije hrani Muzej novejšje zgodovine Slovenije: Delitev zemlje na Lavrici.
- 59 Tovariš, 1/1946, str. 32.
- 60 Domači glasovi, Lienz, Avstrija, 21. 2. 1946, št. 32, str. 4: »Na Lavrici so delili zemljo veletrgovca z vinom Ogrina. Skupno so razdelili 26 ha obdelovalne zemlje med 12 agrarnih interesentov.«
- 61 KLO Lavrica, fasc. 2, Zapisnik z dne 31. 10. 1946.
- 62 KLO Lavrica, fasc. 2, Zapisnik o 2. seji KLO Lavrica z dne 30. 1. 1947.
- 63 Prav tam, KLO Lavrica NAPROZI dne 25. 6. 1947, št. 774/47.
- 64 Prav tam, Upravi zgradb in zemljišč MLO z dne 10. 7. 1947, št. 795/47.
- 65 Prim.: Prinčič, Jože: Povojne nacionalizacije v Sloveniji 1945–1963, Dolenjska založba, Novo mesto 1994, str. 58–61.
- 66 Prav tam, str. 88.
- 67 KLO Lavrica, fasc. 5, Dopis KLO Lavrica z dne 18. 7. 1951, št. 490/51.
- 68 KLO Lavrica, fasc. 5, Dopisa NAPROZE z dne 18. 10. 1947.
- 69 KLO Lavrica, fasc. 5, KLO Lavrica NAPROZI dne 25. 6. 1947, št. 774/47. Glej tudi: Dopis Upravi zgradb in zemljišč MLO z dne 10. 7. 1947, št. 795/47.
- 70 Prim.: Nagrobnik družine Ogrin na pokopališču Ljubljana - Rudnik.
- 71 Prim.: Krajevni praznik DAN LAVRICE v celoti uspel, v: Glasnik (glasilo Občine Škofljica), 6/2008, str. 9.
- 72 Prim.: Poročilo s 24. redne seje občinskega sveta dne 21. aprila 2009, v: Glasnik 5/2009, str. 4.
- 73 Prim.: Posadili hrast v spomin Ivanu Ogrinu, v: Glasnik 5/2009, str. 2, 15–16. Naj opozorimo, da je v navedenem prispevku navedena napačna letnica rojstva Ivana Ogrina.